

TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARA İLİŞKİN TEBLİĞ'DE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ

13.09.2018 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan ve aynı gün yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ile, 07.08.1989 tarihli ve 32 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Karar'ın ("**Karar**") 4. maddesine eklenen (g) bendi uyarınca, Türkiye'de yerleşik kişilerin, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dâhil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırmalarını yasaklanmıştır. Ayrıca, Karar'a eklenen Geçici 8. madde ile, Karar'ın 4. maddesine eklenen (g) bendinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde, söz konusu bentte belirtilen ve daha önce akdedilmiş yürürlükteki sözleşmelerdeki döviz cinsinden kararlaştırılmış bulunan bedellerin, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen haller dışında, Türk parası olarak taraflarca yeniden belirleneceği öngörülmüştür.

06.10.2018 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren, 2018-32/51 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile, 2008-32/34 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ'in ("**Tebliğ**") mülga 8. maddesi, "Döviz Cinsinden ve Döviz Endekli Sözleşmeler" başlığı altında tekrar düzenlenerek, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirleneceği belirtilen istisnalara yer verilmiştir.

Tebliğ'in 8. maddesi uyarınca, Türkiye'de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri,

(i) konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul satış sözleşmelerinde,

(ii) konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde,

(iii) iş sözleşmelerinde, aşağıda belirtilenler hariç olmak üzere:

- yurt dışında ifa edilecekler iş sözleşmeleri
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye'de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmeleri
- dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgelerde yer alan şirketlerin taraf olduğu iş sözleşmeleri

(iv) danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmelerinde, aşağıda belirtilenler hariç olmak üzere:

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri
- İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri
- Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri

İSEN CİĞERLİ
HUKUK BÜROSU

- Türkiye'de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye'de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye'de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri
- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgelerde yer alan şirketlerin taraf olduğu hizmet sözleşmeleri

(v) 16.12.1999 tarihli ve 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da tanımlanan gemilerin inşası, tamiri ve bakımı dışında kalan eser sözleşmelerinde,

sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar. Aynı şekilde, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedeller de, döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmaz.

Yukarıda yer verilen istisnaların yanı sıra;

(i) Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, iş makineleri dâhil taşıt satış sözleşmeleri dışında kalan menkul satış sözleşmelerinde,

(ii) Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri dışında kalan, menkul kiralama sözleşmelerinde,

(iii) Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinde,

(iv) 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da tanımlanan gemilere ilişkin finansal kiralama (leasing) sözleşmelerinde,

(v) Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan sözleşmelerde,

(vi) Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdedeceği gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelerde,

(vii) Hazine ve Maliye Bakanlığının 28.03.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirdiği işlemlerle ilgili olarak bankaların taraf olduğu sözleşmelerde, ve

(viii) Türkiye'de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak

sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların, Türkiye’de yerleşik kişilerle yaptığı gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricindeki sözleşmelerde sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür. Ayrıca,

(i) Karar’ın 17 ve 17/A maddeleri uyarınca yapılacak finansal kiralama (leasing) sözleşmelerine ilişkin bedellerin, ve

(ii) Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’na dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesindeki sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) ve bunların ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülüklerin

döviz cinsinden oluşturulması/ kararlaştırılması mümkündür.

Karar’ın 4. maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında, Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışındaki; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketler, “Türkiye’de yerleşik”; uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövize endekslenen sözleşmeler, “dövize endeksli sözleşme” olarak kabul edilmiştir.

Önemle belirtmek gerekir ki, Karar’ın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş olan, Tebliğ’in 8. Maddesi uyarınca istisna olarak sayılan sözleşmeler ile iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri, Geçici 8. maddede yer alan, sözleşme bedellerinin yeniden belirlenmesine ilişkin kuraldan istisna tutulacaktır.

Tebliğ’in 8. maddesinde sayılan istisnalar kapsamına girmeyen sözleşmelerin bedelleri veya sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri, Karar’ın Geçici 8. maddesi uyarınca, taraflarca Türk parası olarak belirlenirken mutabakata varılamazsa, akdedilen sözleşmelerde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller, söz konusu bedellerin 02.01.2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan Türk parası cinsinden karşılığının 02.01.2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumu’nun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenir.

Karar’ın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilen konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller de, yukarıda anılan şekilde, iki yıllık süre için Türk parası olarak belirlenir. Ancak, Türk parası olarak belirlenmenin yapıldığı kira yılının sonundan itibaren bir yıl geçerli olmak üzere, anılan şekilde Türk parası olarak belirlenen kira bedeli, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, belirleme tarihinden belirlenmenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumu’nun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir. Bir sonraki kira yılı Türk parası cinsinden kira bedeli ise, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin Türkiye İstatistik Kurumu’nun belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir ve belirlenen Türk parası cinsinden kira bedeli iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olur.

İSEN CİĞERLİ
HUKUK BÜROSU

Bununla birlikte, Tebliğ'in 8. maddesinin 24. fıkrası, Tebliğ'in 8. maddesi uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar için uygulanmaz.

Son olarak, Tebliğ'in 8. maddesinde sayılan istisnalar kapsamındaki sözleşmelerin tarafları, yeni yapılacak sözleşmelerinin Türk parası cinsinden yapılmasını veya mevcut döviz cinsinden veya dövize endeksli sözleşmelerde yer alan bedellerin, Karar'ın 8. maddesi uyarınca, Türk parası olarak yeniden kararlaştırılmasını talep etmesi halinde, sözleşmelerde yer alan bedeller Türk parası cinsinden kararlaştırılabilecektir.

Konu ile ilgili detaylı bilgi için, bize her zaman danışabilirsiniz.
